

از لابلای یادداشت‌ها و نبشتهای روزمره ام

رویکرد مشخص بمنظور تعریف تعارض درگیری‌های نامتقارن آیا جنگ در کشور ما، راهی بمنظور تداوم حیات پنداشته می‌شود؟ امکانات، ظرفیت‌ها و موجودیت محدودیت‌های عینی

چه کسانی از عقب‌نشینی نظامیان امریکایی سود خواهند برد؟
فاکتورهای درگیری‌های مسلحانه کدامها اند؟
آیا افغانستان با خطر دائمی همراه می‌باشد؟
خشونت‌های ناهمگون و راه‌های حل‌ها

درگیری‌های نامتقارن در اصطلاح به نبردهایی گفته می‌شود که طرف‌های درگیر در آن از توانایی نظامی یکسانی برخوردار نیستند و برخلاف جنگ‌های کلاسیک، فرمول مشخصی برای موقعیت‌های خاص نظامی ندارند؛ بلکه از مجموعه عملیات گوناگون، معمولان از عامل غافلگیری بمنظور ضربه زدن به یکدیگر استفاده می‌نمایند. وقتی کشوری با مساحت و قدرت نظامی کوچکی با یکی از بزرگترین قدرت‌های نظامی جهان روبرو و مواجه است، ناگزیر به توسل به روش‌های نامتقارن می‌باشد. در چنین شرایطی، بدلیل برتری محسوس کشور قوی‌تر، این جنگ به یک جنگ تمام‌عیار تبدیل خواهد شد که همین تمام‌عیار بودن از یکجانب می‌تواند باعث نامتقارن شدن درگیری شود. در واقع با ملاحظات منطق ریاضی، می‌توان چنین انگاشت که امکانات بالای یکطرف درگیر جنگ، سبب اجتناب از رویارویی رود (مستقیم و متقارن) از جانب دیگر ضعیف‌تر شود. بهمین سان آشنایی بهتر جانب ضعیف با زمین و اقلیم خود و توسل با ابزار سبک با توانایی‌های بالای تکنیکی و تاکتیکی، جانب قوی را وادار با انتخاب روش‌های نامتعارف و ناشناخته و یا در واقع، ابتکار می‌کند کامری است اجتناب ناپذیر. چه چنین گفته شده است که ضعیف‌ها در مقابل قدرتمندان باید از روش‌های نامتقارن استفاده نمایند.

درس‌آغاز بحث حاضر، یادآوری این مسأله در صدر اهمیت قرار می‌گیرد و از جانب دیگر بر بنیاد برخی مطالعات و بررسی‌های انجام پذیرفته نیز چنین اقامه دعوا بعمل می‌آید که خشونت‌های نامتقارن ترکیبی از انواع مختلف درگیری‌ها از جمله دربرگیرنده دفاع مسلحانه ضعیف‌ترها درقبال مخالفان نیرومند و قدرتمند می‌باشد. تعریف صحیح ماهیت این خشونت‌ها تنها با تعریف علل و شرایطی میسر می‌باشد که بازیکنان ضعیف‌تر در برابر آنها قرار می‌گیرند. اما تجزیه و تحلیل روند یادشده و نتیجه‌گیری و همچنین ارزیابی وضعیت عمومی نیروها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد.

در مورد جنگ‌ها و درگیری‌های جدید مسلحانه، بویژه در سده حاضر باید متذکر گردید که بویژه در امتداد سال‌های پسین، در نتیجه راه‌اندازی بحث‌ها و گفتگوهای در مورد زد و خوردها بمفهوم وسیع‌کلمه، درگیری‌های نامتقارن و جنگ‌های "نوین"، مشخص گردید که در نتیجه، درگیری‌ها و تنش‌های اندک و محدود، جنگ‌های کوچک قدرت‌های جهانی، درگیری‌های مسلحانه منطقوی، جنگ‌های اطلاعاتی، اقتصادی و غیره بمثابة درگیری‌های نامتقارن محسوب می‌گردد. علاوه بر آن، تفوق و غلبه عوامل و فاکتورهای غیرجنگی به عمده‌ترین مشخصه و ویژگی منحصر بفرد جنگ‌های "جدید" مبدل گردیده است. برای جنگ‌های "جدید"، نحوه

عملکردهای درگیری‌ها نیز تفاوت نموده و دستخوش تحولاتی گردیده است. انتقال درگیری‌های مستقیم و درونی نظامی و مسلحانه به مبارزه و درگیری‌های غیرمستقیم و همچنان به تداوم درگیری‌های کوچک و محدود توسط قدرت‌های مطرح جهانی در کشورهای جهان سوم بمثابة مخالفت‌ها و درگیری‌هایی از قبیل جنگ‌هایی با شدت اندکتر، جنگ‌های محدود، جنگ‌های محلی، عملیات ضد صلح و غیره میان قدرت‌های بزرگ جهانی مبدل گردیده است.

بارتباط مسایل و موضوعات گفته آمده، در مورد وضعیت کنونی کشور عزیز باید یادآور شد که پروسه مذاکرات و گفتگوهای میان افغانی با طرح‌های جنجالی در مورد مسایل مورد بحث، برای مدتی به تعویق افکنده شده و قرار است تا بتاریخ ۱۶ ماه جدی سالروان از سرگرفته شود. مطابق اظهارات نماینده ویژه ایالات متحده در مورد مصالحه در کشور ما، عمده ترین دلیل توقف مذاکرات و گفتگوها، در میان گذاشتن دولت افغانستان و رهبران "طالب"ها از جریان مذاکرات و بهدفع مشوره با آنها صورت گرفته است. اصل موضوع از این قرار می باشد که توافقات صلح، بخودی خود و بگونه همیشگی، مادها، فصل‌ها و بندهای متعددی را دارا می باشد که در نوع خود همه ی آنها از جانب طرف‌های موجود باید مورد تأیید قرار داده شود. ممکن است شرایط بسیار متفاوتی نیز وجود داشته باشد. اگر بگونه نمونه در مورد ماده و موضوعی اختلاف نظر وجود داشته و طرف‌ها نتوانند در مورد آن به توافق نایل آیند و یا موفق به حصول نتیجه گیری واحدی نگردند، بنابراین، مذاکرات و گفتگوها متوقف می گردد.

قابل تذکر پنداشته می شود که گفتگوهای میان افغانی الی ماه جنوری سال ۲۰۲۱ معطل قرار داده شد. اما تعاملات و اشنگتن با "طالب"ها، شامل هیچگونه تعهد رسمی شبه نظامیان نمی گردد.

اعلان توقف و مسأله معطل قرار دادن گفتگوهای میان افغانی، همزمان با حملات پیهم و خونین در بسیاری از مناطق و محلات کشور ما صورت گرفت که در نوع خود، سرنوشت و آینده پروسه آغاز شده صلح و آشتی ملی را در هاله ای از ابهام قرار داد. با این حال، شرکت کنندهای مذاکرات و گفتگوها که در قطر موجود می باشند، اظهار علاقمندی نموده و یادآور شدند که آمادگیهای لازم بمنظور آغاز و تداوم کار دومین دور مذاکرات و گفتگوهای یاد شده، گرفته شده است. جمعی از کارشناسان معتقدند که دولت برهبری جو بایدن، ممکن روند مذاکرات و گفتگوهای میان افغانی را بگونه قابل توجهی پیچیده نماید، زیرا خواستههای "طالب"ها در شرایط و وضعیت کنونی، بیشتر و بمراتب گسترده تر از آرزومندی‌های مطرح شده آنها در مدت زمان حاکمیت برهبری دونالد ترامپ در ایالات متحده پنداشته می شود. شرکت کنندهای گفتگوهای قطر اظهار نمودند که هیأت‌های نمایندگی دولت افغانستان و "طالب"ها از تاریخ ۱۲ ماه اکتوبر سالروان الی ۵ ماه جنوری سال ۲۰۲۱ به توقف مذاکرات یاد شده رضایت داشته و آنرا با اطلاع طرف‌های ذیدخل می رسانند. قبل بر این، اعلام گردید که طرف‌های شرکت کننده در مورد شیوه و نحوه کار جلسات و گفت و شنودهای دوحه به توافق نایل گردیده و اکنون درباره دستور کار ملاقات‌ها و گفتگوهای یاد شده کاری نمایند. از زمان آغاز مذاکرات و گفتگوها تاکنون در مورد وضعیت جنگی کنونی و چگونگی آغاز دورهای بعدی مذاکرات و گفتگوها، جروبحث‌هایی صورت گرفت. اما نباید فراموش نمود که محل آغاز بکار دور بعدی مذاکرات و گفتگوهای میان افغانی ممکن تغییر نماید. رئیس جمهور غنی اظهار نمود که بمنظور تداوم مذاکرات و آغاز بکار دور بعدی گفتگوهای یاد شده، بهترین و خوبترین محل در داخل افغانستان بوده و چنین امری به شهروندان کشور کمک می نماید تا از نزدیک شاهد تداوم پروسه آغاز شده صلح باشند.

با وجود انجام معامله امریکایی‌ها و "طالب"ها، در سطح تشنج و کاهش حملات، اصلن هیچگونه تخفیفی بوجود نیامده و اما "طالب"ها وقوت‌های مسلح کشور، هر کدام بنوبه خویش، طرف مقابل را با انجام و تداوم اقدامات مسلحانه متهم مینمایند. در چنین وضعیتی، کارشناسان سازمان ملل، از افزایش تلفات ۳۰ درصدی شهروندان بی دفاع ملکی کشور، بویژه در امتداد ماه جنوری سالروان خبر می دهند.

یادآور باید شد که حملات انتقامجویانه ای علیه نیروهای امنیتی کشور، بویژه از آغاز سالروان، شدت بی پیشینه ای حاصل نمود. حتا در امتداد توقف گفتگوهای یاد شده، نیز سلسله ای از حملات مسلحانه انجام پذیرفت که از جمله می توان از حملات مسلحانه سال پار بر پست‌های بازرسی نیروهای امنیتی دولتی در نادعلی، نهر سراج و در محلاتی در نزدیکی های لشکرگاه ولایت هلمند، یادآوری نمود که در جریان آن تعداد ۲۰ تن از "طالب"ها کشته و عده ای از آنها هم زخم برداشتند. همزمان با آن، در ولایت کندهار نیز در نتیجه عملیات قوت‌های مسلح کشور،

در حدود ۵۰ تن از جنگجویان "طالب" ها بخاک و خون کشیده شدند، همراه با آن، در بسیاری از محلات و ولایت یاد شده شاهد درگیری های مسلحانه نیز بودیم که در نتیجه آن، بسیاری از افراد ملکی و شهروندان بیدفاع کشور بخاک و خون غلطیدند.

باموجودیت وضعیت اینچنینی و تداوم خشونت ها و درگیری های مسلحانه، واشنگتن به فراخواندن نظامیان آن کشور از اراضی متعلق با افغانستان، اصلن دل خوش نمی نماید. تفاهم و تعامل امریکاییها و "طالب" ها، بهیچوجه تضمین کننده کاهش حملات مسلحانه علیه قوت های مسلح کشور ما پنداشته نمی شود. تعامل یادشده، صرف دربرگیرنده نحوه "مناسبات" نظامیان خارجی با "طالب" ها محسوب می گردد. فرماندهی مرکزی قوت های مسلح ایالات متحده اعلام نمود که مذاکرات و گفتگوهای مستقیم رو در رو در قطر، در نوع خود بهیچوجه نمی تواند الهام بخش خوشبینی هایی در مورد کاهش خشونت ها باشد، چه حملات پیهم و گسترده "طالب" ها بر تأسیسات دولتی کشور، بنحوی از انحاء آینده مذاکرات را در حاله ای از ابهام قرار می دهد.

قرار اظهارات مکینزی، "طالب" ها متیقنند که در آستانه موفقیت و پیروزی قرار دارند. نامبرده ادامه داده افزود که ایالات متحده با موجودیت ۲۵۰۰ تن از نظامیان آن کشور، همچنان در امر پشتیبانی از نیروهای امنیتی افغان ادامه خواهند داد. ممکن آنچه نامبرده تصور می نماید، اتفاق نیافتد، اما در سطح عملی، ممکن چنین اتفاقی از قوه بفعل مبدل گردد. علاوه بر آن، فرماندهان نظامی قبل از سایر موارد، باین امر بیشترین توجه بعمل آوردند که پس از کاهش تعداد نظامیان امریکایی در افغانستان طی ماه جنوری سال ۲۰۲۱، بتعداد مجموعی نیروهای ائتلاف و قوت های ناتو در افغانستان، باید افزایش بعمل آید. بدین ترتیب، بگفته مکینزی، قوت های دفاعی ایالات متحده، عملیات های ضد تروریستی را در اراضی افغانستان همچنان ادامه داده و در صورت ضرورت با اقدامات معینی متوسل گردیده و بویژه، امور مربوط به تعلیم و تربیه نیروهای دفاعی افغان را همچنان ادامه خواهند داد.

دست اندر کاران امور مربوط به کشور عزیز ما چنین می پندارند که دولت برهبری جویایدن، از طرح های سلفش بویژه در عرصه فراخواندن نظامیان کشورش از افغانستان با رویکرد جداگانه پیروی خواهد نمود، ممکن نامبرده بیش از همه، توجه خویش را بامنیت منطقوی معطوف نماید. اما همه باین امر معتقدند که نباید در مورد اوضاع کشور ما و چگونگی وضعیت در منطقه، منتظر معجزه بود.

بسیاری از دست اندر کاران امور چنین می پندارند که مسایل مطرح شده در مذاکرات و گفتگوهای یادشده، موضوعات و مسایل نسبتن کوچکی محسوب می گردند و اما توافق طرف های مطرح در مورد آنها، حتمی و ضروری پنداشته می شود. ممکن شرایط و پیشنهاد های مطرح شده، از بنیاد باهم تفاوت داشته، اختلافاتی درباره آنها موجود بوده و باشکال و شیوه های متفاوتی ارائه گردند. اما بمنظور حصول توافق و اجماع در مورد مسایل مورد نظر، به رایزنی ها و مشور های لازمی نیز باید متوسل گردند.

بگفته بسیاری ها، برای طرف های موجود در گفتگوها و مذاکرات حاضر، تعمق و تفکر بیشتر در مورد شرایط و پیشنهادات طرف های مختلف مذاکره و گفتگو، لازمی پنداشته می شود تا از فرصت های لازم پیش آمده، استفاده بهینه بعمل آید.

سپس بازتاب آنها بمشاهده می رسد، یعنی پذیرفتن برخی از طرح ها و مادهای پیشنهادی و یا تردید و نپذیرفتن برخی دیگر از آنها. بخش دیگر، به توسل با اقدامات و نحوه عملکردها ارتباط می گیرد. چه پیشنهادهایی را باید مطرح بحث قرار داد، ممکن تماس های غیر رسمی نیز در مورد برخی از مسایل در دستور کار قرار داده شود.

این اصل را نباید فراموش نمود که پس از آنکه در نتیجه تماس های اینچنینی، در مورد مسأله مورد نظر توافق بعمل آمد، چنین وضعیتی در نوع خود شرایط را بمنظور حاضر شدن مجدد بدور میز مذاکره و گفتگو مساعد و مهیا نموده و به توافقات کلان و عمده ای منتج خواهد گردید. این واقعیت نیز بنظر می رسد که ممکن برخی از طرف ها به دلیل مخالفت با برخی از مواد و فصل و باب مذاکرات، برگل مذاکرات و گفتگوها خط بطلان کشیده و آنرا بمفهوم وسیع کلمه نفی نمایند.

در برخی از محافل چنین پنداشته می شود که جنگ و درگیری های مسلحانه در اراضی افغانستان، برای مدت زمانی، به نوعی از شیوه زندگی بر شهروندان کشور ما تحمیل گردید. چه، شهروندان کشور ما اصلن نمی دانند که به چه منظوری و به هدف دستیابی بکدام هدف و مقصدی باید بجنگند و چرا می جنگند و این جنگ و درگیری به چه دلیل و برهانی آغاز گردید. بهمین دلیل است که در جریان مذاکرات و گفتگوها، درگیری و جنگ چه به

مفهوم محدود کلمه و چه بمفهوم وسیع آن در اراضی کشور همچنان ادامه داشت. طبق اظهار نظر بسیاری ها، در مورد مسایل مربوط به برهائی زندانیان "طالب" ها نیز میان قوماندان های آنها اختلاف نظر های جدی و قابل توجهی وجود داشت. عده ای از آنها معتقد بودند که نباید برهائی افراد عادی آنها اقدام گردد، بلکه افراد و اشخاص ردهای پایینی و متوسط "طالب" ها باید از بند رهائی می گردیدند. اما در وضعیت کنونی و شرایط حاضر که مسأله گفتگو و مذاکره بمثابة یگانه راه حل و فصل قضایای کنونی کشور ما پذیرفته شده، قرار است تا مذاکرات و گفتگوهای میان افغانی بتاريخ ۱۶ ماه جدی سال روان، مطابق ۵ ماه جنوری سال ۲۰۲۱ از سر گرفته شود. موضوع یادشده، توسط هیأت نمایندگی دولت و نمایندهای "طالب" ها در دوحه اتخاذ گردیده است.

قابل تذکر پنداشته می شود که گفتگوهای میان افغانی، در دوحه طی ماه سپتامبر سال روان ترسایمی آغاز گردید. به نقل از منابع آگاه در دوحه، توسط دولت افغانستان چنین پیشنهاد گردیده تا تا دوام مذاکرات یادشده در داخل افغانستان از سر گرفته شود. نمایندهای شرکت کننده گفتگوهای متذکره اظهار نمودند که پس از بحث هایی در مورد شیوه کار و اجندای مذاکرات و گفتگوها نیز به توافق رسیده و آمادگی شان را بمنظور تا دوام مذاکرات و گفتگوهای مورد نظر، بتاريخ ۵ ماه جنوری سال ۲۰۲۱ ترسایمی اعلام نمودند.

اعضای شرکت کننده جانب دولت افغانستان اظهار نمودند که پس از بحث های مقدماتی، طرف های شرکت کننده در مورد موضوعات و مسایل مورد بحث در مذاکرات پیشرو به شور و بحث پرداخته و به نتایجی هم نایل گردیدند. طرف های شرکت کننده در مذاکرات یادشده اعلام نمودند که با در نظر داشت وضعیت کنونی و بمنظور انجام مشورهایی با رهبران و مسئولان امور هر دو طرف و همچنان بمنظور طرح مسایل مورد نظر با سیاسیون، پس از سه هفته، کار مذاکرات و گفتگوها را از سر خواهند گرفت. با آغاز و تا دوام مذاکرات، قبل از همه در مورد کاهش خشونت ها و انفاذ و مراعات نمودن آتش بس و اخذ تصمیمی در موارد یادشده، طرف ها با هم کار خواهند نمود.

همچنان، از جانب ریاست جمهوری کشور نیز تذکر بعمل آمد که اگر مذاکرات و گفتگوهای میان افغانی در داخل قلمرو کشور سازماندهی شده و تدویر یابد، بهتر تر و مفید تر خواهد بود تا از یکجانب، طرف های شرکت کننده در ارتباط نزدیک با شهروندان کشور و وضعیت کنونی میهن افغان ها بانجام مذاکرات مبادرت ورزیده، اعتماد همه افغان ها را فراهم نموده تا از چگونگی پروسه آغاز شده صلح آگاه بوده و از نزدیک شاهد تا دوام کار گفتگو های یادشده باشند، همچنان نباید فراموش نمود کانبجام مذاکرات در داخل کشور سبب خواهد گردید تا دولت از پروسه تا دوام دیالوگ میان افغانی نظارت بعمل آورد. اما چنین پیشنهادی از جانب "طالب" ها بدلیل نبود امنیت بمنظور تا دوام کار گفتگوهای یادشده، مورد تردید قرار داده شد.

"طالب" ها همچنان یادآور شدند که مسأله انتخاب محل تا دوام مذاکرات آغاز شده میان افغانی بر عهده رهبران آنها بوده و آنها در مورد، تصمیم لازم اتخاذ خواهند نمود.

قابل یاددہانی می باشد که در امتداد مدت زمان انجام مذاکرات و گفتگوها در دوحه، خشونت ها همچنان در اراضی کشور تا دوام یافته و جریان آن قطع نه که حتا در سطح آن نیز کاهشی بملاحظه نرسید. مطابق اطلاعات داده شده، بتاريخ ۲۹ نوامبر سال روان، در نزدیکی مرکز قوت های امنیت ملی کشور در محلی از ولایت غزنی، موتر مملو از مواد انفجاری، کارگذاری شده که در نتیجه انفجار مواد یاد شده، کم از کم بتعداد ۱۰ تن از سربازان و افسران کشور جان باخته و عده ای هم زخم برداشتند. اما مطابق آمار و ارقام اعلام شده توسط وزارت صحت کشور، در نتیجه عملیات یادشده، بتعداد ۳۰ تن از نظامیان کشور کشته شده و عده ای هم مجروح گردیدند.

چنین اطلاعاتی توسط وسایل اطلاعات جمعی نیز بنشر رسیده که ممکن میان ایالات متحده و "طالب" ها، توافق بعمل آمده و برپای یادداشتی مبنی بر تا دوام مذاکرات در داخل افغانستان صحه گذاشته و موافقت شانرا در مورد، ابراز نمایند. اما چنین امکانی بعید بنظر می رسد.

اما از جانب دیگر، توافقنامه ایالات متحده و "طالب" ها، اصل فراخواندن نظامیان خارجی از افغانستان را الی ماه می سال ۲۰۲۱ پیشبینی می نماید.

پنتاگون، شرایط فراخواندن نظامیان از اراضی کشور ما را اعلام نموده که مطابق تصمیم قبلی دونالد ترامپ، فراخواندن کامل نظامیان یادشده از کشور ما صورت عملی بخود اختیار خواهد نمود.

در پنتاگون انتظار برده می شود که "طالب" ها بانجام مسؤلیت های شان که در موافقتنامه قطر از آن تذکر بعمل

آمده، با اقدامات عملی متوسل گردند تا به کاهش سطح تنش‌جات و تخفیف اقدامات مسلحانه و پیشرفت در مذاکرات آغاز شده میان افغانی منجر گردد.

یکتن از جنرال های امریکایی باین مسأله نیز اشاره نمود که تعلل در انجام بموقع وظایف و وجایب مطرح گردیده، بویژه توسط طرف های داخلی افغانی، اصل فراخواندن نظامیان خارجی از اراضی افغانستان را به تعویق خواهد افکند. نامبرده بگونه ای تذکر بعمل آورد که ایالات متحده در نظر دارد تا جنگ و درگیریهای مسلحانه در افغانستان را بگونه "آگاهانه و مسؤالانه" بانجام رساند.

همچنان نباید فراموش نمود که در اینجا سخن از ترک سرزمین و اراضی متعلق بکشور ما در حالی مطرح بحث می باشد که با انجام آن، باید با در نظر داشت مصالح هر دو کشور و از جمله تأمین امنیت منافع حیاتی ایالات متحده در کشور ما در عمل پیاده گردد.

جنرال متذکره، همچنان از فراخواندن ۱۲ هزارتن از نظامیان امریکایی بمجرد امضای توافقنامه دوحه طی ماه دلوسال پار، نیز یادآوری بعمل آورد. بر بنیاد اظهارات میلی، پیش نیاز چنین خروجی بمفهوم کاهش در انجام حملات مسلحانه توسط "طالب"ها و آغاز و تداوم گفتگوها و مذاکرات میان افغانی پنداشته می شود.

یکشنبه ۲۳ ماه قوس سال ۱۳۹۹ خورشیدی